

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Beslut
LERORNA

2016-06-08

1(12)

Dnr: 511-5752-14
Dossier: 0360-02-155

Naturreservatet

Lerorna

Tierps kommun

- Länsstyrelsens beslut
- Syftet med reservatsbildningen
- Skälen för beslutet
- Beskrivning av naturreservatet
- Administrativa data
- Länsstyrelsens bedömningar
- Reservatsföreskrifter
- Upplysningar
- Redogörelse för ärendet
- Hur man överklagar
- Bilagor
- Sändlista

2016-06-08

Dnr: 511-5752-14
Dossier: 0360-02-155

Bildande av naturreservatet Lerorna i Tierps kommun och fastställande av skötselplan

LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Länsstyrelsen förklarar, med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken, Lerorna som naturreservat med föreskrifter enligt nedan och skötselplan enligt bilaga 4. Reservatet har den avgränsning som framgår av bifogad karta, bilaga 2, och de gränser som slutligen markeras i fält.

För att uppnå och tillgodose syftet med naturreservatet beslutar Länsstyrelsen, med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., att nedan angivna föreskrifter gäller för reservatet, se nedan under rubriken Reservatsföreskrifter.

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet.

Länsstyrelsen fastställer i enlighet med 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. bifogad skötselplanen, bilaga 4, för naturreservatets långsiktiga vård.

SYFTET MED RESERVATSBILDNINGEN

Syftet med reservatsbildningen är att bevara biologisk mångfald samt att vårda och bevara värdefulla naturmiljöer. Det specifika syftet med naturreservatet Lerorna är att:

- bevara öppna rikkärr, kransalgsjö, sumpskog och barrskog samt den biologiska mångfald som är förknippad med dessa miljöer,
- bevara de hydrologiska förhållandena i området,
- bidra till att gynnsam bevarandestatus uppnås på biogeografisk nivå för utpekade naturtyper och arter enligt Natura 2000.

Syftet ska uppnås genom att:

- rikkärr och sjö hålls öppna genom röjning och eventuell slåtter
- skogen utvecklas utan påverkan från skogsbruk
- området skyddas från exploaterande verksamheter

2016-06-08

Dnr: 511-5752-14
Dossienr: 0360-02-155

SKÄLEN FÖR BESLUTET

De prioriterade bevarandevärdena i naturreservatet utgörs av rikkärr, kransalgsjö och sumpskogar. En skyddszon runt våtmarken är också prioriterad, liksom bevarad hydrologi, gamla barrträd, solexponerad tall och rikkärnsvegetation. Ett flertal skyddsvärda arter är knutna till de prioriterade naturtyperna och strukturerna, till exempel gölgroda, gulyxne, kalkkärrsgrynsnäcka och pudrad kärrtrollslända.

Bildande av naturreservatet är en del i arbetet med att nå de av riksdagen beslutade miljömålen Myllrande våtmarker, Levande skogar, Levande sjöar och vattendrag och Ett rikt växt- och djurliv.

Naturreservatet ingår i Natura 2000, vilket är EU:s nätverk för värdefull natur.

Det som kan påverka områdets värden negativt är bland annat skogsbruk, igenväxning av öppen myr, gödslingspåverkan, störd hydrologi samt exploatering i form av bebyggelse, kraftledning, master, vägar m.m. För att bevara och stärka områdets naturvärden behöver föreskrifter införas mot bland annat skogsbruk och exploateringsåtgärder.

BESKRIVNING AV NATURRESERVATET

Bevarandevärdena beskrivs mer utförligt under rubriken Beskrivningsdel i skötselplanen, bilaga 4. Nedan ges endast en sammanfattande beskrivning.

Naturreservatet är beläget en dryg mil öster om Skärplinge. Reservatet utgörs av en mindre sjö omgiven av myr, sumpskog och barrskog. I sjön, som är kalkrik och relativt näringsfattig, förekommer bland annat kransalger och gölgroda. Myren är i sin helhet ett öppet rikkärr med spridda tallar och med en rik flora och fauna. I området förekommer de rödlistade arterna kalkkärrsgrynsnäcka, gölgroda och gulyxne. Dessutom förekommer flera andra snäckor och även trollsländor såsom pudrad kärrtrollsländan. Området avvattnas åt norr, mot Barknårsfjärden, och skogen i norra delen av reservatet utgörs av sumpskog med varierad trädslagsammansättning. Väster och öster om den öppna våtmarken övergår området i stort sett direkt i fastmark, som är bevuxen med barrskog. Barrskogen domineras av tall med, i olika delar, mer eller mindre inslag av gran.

2016-06-08

Dnr: 511-5752-14
Dossienr: 0360-02-155

ADMINISTRATIVA DATA

Naturresevatets namn:	Lerorna
NVR ID:	2043568
Beteckning enligt Natura 2000:	Lerorna SE0210273
Kommun:	Tierp
Socken:	Hållnäs
Fastigheter:	Åddebo 1:4 (del av) och Åddebo 1:12 (del av)
Markägare:	Enskilda
Förvaltare:	Länsstyrelsen
Fastighetsanknutna rättigheter	Fiske Åddebo FS:2 (03-HÅL-35), Avloppsdiken Åddebo S:3 (03-HÅL-35), jakt
Lägesbeskrivning:	Reservatet är beläget ca 6,5 km sydost om Hållnäs kyrka, 1 mil öster om Skärplinge. Läget framgår av bifogad översiktskarta, bilaga 1
Gräns:	Området har markerats med skraffering på bifogad beslutskarta, bilaga 2
Naturgeografisk region:	Skogslandskapet söder om norrlandsgränsen (26)
Areal - reservatet:	Totalt ca 9,0 ha, varav landareal ca 7,7 ha och vattenareal ca 1,3 ha.
Areal – Natura 2000:	Totalt 2,6 ha
Markslag och naturtyp:	se skötselplan, bilaga 4
Naturtyper enligt Natura 2000:	se skötselplan, bilaga 4

2016-06-08

Dnr: 511-5752-14
Dossienr: 0360-02-155

LÄNSSTYRELSENS BEDÖMNINGAR

Motiv till att skyddsformen naturreservat har valts

Länsstyrelsen bedömer att bevarandet av områdets naturvärden är av angeläget allmänt intresse. För att bevara områdets naturvärden krävs inskränkningar i pågående markanvändning (skogsbruk i skog som omger våtmarken).

Skyddsformen naturreservat enligt miljöbalken har valts för att kunna bevara områdets naturvärden långsiktigt. Vid reservatsbildning kan föreskrifter om begränsningar i markanvändning och föreskrifter om skötsel införas, och området får därigenom ett definitivt skydd.

Beslutets överensstämmelse med övriga åtaganden som berör området

Länsstyrelsen bedömer att reservatsbeslutet ligger väl i linje med de åtaganden som berör området såsom Natura 2000, den kommunala översiktsplanen och riksintresseområden enligt 3 eller 4 kap miljöbalken (se även under Upplysningar, sidan 9 i detta beslut).

Det finns inte någon detaljplan eller några områdesbestämmelser för området.

I nordvästra delen av naturreservatet finns sedan 2001 ett naturvårdsavtal tecknat av Skogsvårdsstyrelsen.

Intresseprövning

Enligt 7 kap 25 § miljöbalken ska det vid prövning av naturreservatsärenden tas hänsyn även till enskilda intressen. Inskränkningarna i den enskildes rätt att använda mark och vatten får inte gå längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Bevarandet av områdets naturvärden är ett angeläget allmänt intresse. De inskränkningar som den enskilde drabbas av vid bildandet av reservatet får anses stå i rimlig balans med vad samhället vinner på att området får ett reservatsskydd. Länsstyrelsen bedömer att de föreskrifter som beslutet anger krävs för att syftet med skyddet ska uppnås och tillgodoses.

Konsekvensutredning

Innan beslut fattas om föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken ska Länsstyrelsen enligt 4 § förordningen om konsekvensutredning vid regelgivning (2007:1244)

2016-06-08

Dnr: 511-5752-14
Dossienr: 0360-02-155

utreda föreskrifternas kostnadsmässiga och andra konsekvenser och dokumentera utredningen i en konsekvensutredning. Enligt 5 § samma förordning får en myndighet besluta om föreskrifter utan att genomföra en konsekvensutredning om det saknas skäl för att genomföra en sådan.

Länsstyrelsen bedömer att det saknas skäl för att genomföra en utredning av föreskrifternas konsekvenser eftersom de kostnadsmässiga och andra konsekvenserna för allmänheten är mycket begränsade.

RESERVATSFÖRESKRIFTER

- A. Föreskrifter enligt 7 kap 5 § miljöbalken angående inskränkning i rätten att använda mark- och vattenområden inom naturreservatet
-

Det är förbjudet att inom naturreservatet:

1. bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar reservatsområdets topografi, yt- eller dräneringsförhållanden såsom att gräva, spränga, muddra, schakta, plöja, dämma, nydika, underhållsrensa dike, skyddsdikey eller på annat sätt föra bort vatten, utfylla, tippa, markbereda, bryta stubbar eller utföra annan markbearbetning,
2. uppföra byggnad eller anlägga väg, parkeringsplats, stig, spång, mast eller annan anläggning eller anordning,
3. dra fram mark- eller luftledning eller ledning i vatten,
4. framföra motordrivet fordon med undantag för
 - körning med mindre fordon för uttransport av fälld älg eller vildsvin om det kan göras utan att skador på mark eller våtmark uppstår,
5. anordna upplag,
6. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel,
7. tillföra kalk, växtnäringsämnen eller andra ämnen,
8. sätta upp eller upplåta plats för skylt eller liknande,
9. avverka, röja, så, plantera eller utföra annan skogsbruksåtgärd, eller på annat sätt skada eller föra bort levande eller döda träd och buskar med undantag för
 - röjning av befintliga siktgator från jaktorn markerat på beslutskarta, bilaga 2,
10. sätta upp saltsten eller utfodra vilt,
11. införa för trakten främmande växt- eller djurart/ras,

2016-06-08

Dnr: 511-5752-14
Dossienr: 0360-02-155

12. upplåta plats för ridning, camping, orienteringstävling eller liknande arrangemang,
13. bedriva jakt på fågel.

Föreskrifter nedan under C gällande allmänheten gäller även markägare och innehavare av särskild rätt med undantag för åtgärder som är nödvändiga för att kunna utöva sin särskilda rätt.

B. Föreskrifter enligt 7 kap 6 § miljöbalken angående förpliktelser för ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheten att tåla visst intrång

Ägare och innehavare av särskild rätt ska tåla att följande anordningar utförs och att följande åtgärder vidtas:

1. utmärkning av reservatets gräns samt uppsättning av informationsskylt som berör reservatet,
2. åtgärder för att främja biologisk mångfald, såsom åtgärder för att hålla sjön öppen, slåtter och naturvårdsinriktad röjning i rikkärr samt naturvårdsinriktad röjning eller avverkning enligt karta, bilaga 3,
3. undersökningar av djur-, växt- och svamparter och andra naturförhållanden.

Dessutom ska markägaren tåla att ovanstående åtgärder utförs av förvaltaren av naturreservatet.

C. Ordningsföreskrifter enligt 7 kap 30 § miljöbalken om vad allmänheten har att iaktta inom naturreservatet

Det är förbjudet att inom naturreservatet:

1. gräva, hacka eller på annat sätt skada jordyta eller bottenyta,
2. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd eller buskar,
3. gräva upp växter,

2016-06-08

Dnr: 511-5752-14
Dossienr: 0360-02-155

4. insamla eller föra bort insekter eller andra ryggradslösa djur,
5. elda eller grilla,
6. framföra motordrivnet fordon,
7. sätta upp permanenta markeringar, skylt eller liknande,
8. rida,
9. använda området för organiserade tävlings- eller övningsändamål, lägerverksamhet eller motsvarande.

Ovanstående föreskrifter under A och C ska inte utgöra hinder för

- förvaltaren att genomföra de åtgärder som behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet och som framgår av föreskrifterna under B ovan,
- genomförande av biologiska undersökningar som inte skadar bevarandevärdena. För sådana undersökningar krävs dock Länsstyrelsens tillstånd.
- nödvändiga åtgärder i samband med brandbekämpning.

UPPLYSNINGAR

Beslutet kungörs i Uppsala läns författningssamling. Kungörelse införs även i ortstidningarna Upsala Nya Tidning och Arbetarbladet.

Ordningsföreskrifter utfärdade med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken gäller omedelbart, även om de överklagas.

Lerorna ingår i ett större område klassat som riksintresse för naturvård enligt miljöbalken 3 kap. 6 § och ska därmed skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada naturmiljön. Området ingår också i ett större område som är utpekad som riksintresse för totalförsvaret och ska därmed skyddas mot åtgärder som kan motverka totalförsvarets intressen.

Lerorna utgör Natura 2000-område enligt 7 kap. 27 § miljöbalken. Enligt 7 kap. 28a § samma balk är det förbjudet att utan tillstånd bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd som på ett betydande sätt kan påverka miljön i Natura 2000-områden

Länsstyrelsen vill erinra om att även andra lagar, förordningar och föreskrifter än reservatsföreskrifterna gäller för området. Av särskild betydelse för syftena med reservatet är bland annat:

Fridlysta arter är skyddade enligt artskyddsförordningen (2007:845).

Körning med motorfordon i terrängen regleras i terrängkörningslagen (1975:1313) och terrängkörningsförordningen (1978:594).

Jaktlagen (1987:259) och jaktförordningen (1987:905).

REDOGÖRELSE FÖR ÄRENDET

I länets våtmarksinventering från 1986, liksom i Länsstyrelsens naturvårdsprogram från 1987, bedömdes Lerorna ha högt naturvärde. Regeringen godkände i juli år 2000 Lerorna som ett Natura 2000-område. I oktober 2001 skrev Skogsvårdsstyrelsen ett naturvårdsavtal på fastigheten Åddebo 1:4. Det område som berörs av naturvårdsavtalet ligger i sin helhet inom naturreservatet.

I bevarandeplanen för Natura 2000-området, fastställd år 2009, står att det vid avverkning i angränsande skog krävs en buffertzona för att områdets värden inte ska ta skada. Skogen öster om sjön avverkningsanmäldes i mars 2012. Länsstyrelsen bedömde att avverkningen kunde kräva tillstånd enligt 7 kap 28 a § miljöbalken och att en eventuell avverkning måste genomföras på ett sådant sätt att påverkan på citronfläckad kärrtrollslända, gölgroda och gulyxne inte skulle ske. Efter samråd med Skogsstyrelsen och Länsstyrelsen gjordes en avverkning i den del som kunde avverkas utan tillstånd och en skyddszon sparades. I november 2012 ansökte markägaren via ombud om avverkning i skyddszonen. Länsstyrelsen påbörjade i oktober 2014 en dialog med berörd markägare om ekonomisk kompensation för skyddszonen genom reservatsbildning. Länsstyrelsen avslog i juni 2015 en ansökan om avverkning i närheten av rikkärret och sjön på grund av att åtgärden skulle kunna skada livsmiljöer för de i området ingående Natura 2000-arterna.

Under 2015 har diskussion förts med markägare i reservatsområdet. Avtal om inträngsersättning har under 2016 tecknats med ägarna till de berörda fastigheterna inom reservatsområdet. När naturreservatet har bildats kommer Länsstyrelsen att ansöka om anläggningsförrättning hos Lantmäteriet för att säkerställa rätten att använda befintlig väg.

2016-06-08

Dnr: 511-5752-14
Dossier: 0360-02-155

Samråd har enligt 26 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. ägt rum med Naturvårdsverket samt enligt 25 § samma förordning med Skogsstyrelsen och Tierps kommun.

Markägare och andra sakägare har, enligt 24 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., under september 2015 förelagts att inom en tid av fem veckor yttra sig över förslag till beslut om bildande av naturreservatet. Förslaget till beslut har dessutom remitterats till berörda myndigheter och organisationer.

Naturreservatet har mätts in av Lantmäteriet.

Remissyttranden

Remissyttranden utan erinran mot bildande av naturreservatet har inkommit från Skogsstyrelsen, Tierps kommun, Försvarmakten, SGU, Vattenfall Eldistribution AB, Svenska kraftnät och Lantmäteriet.

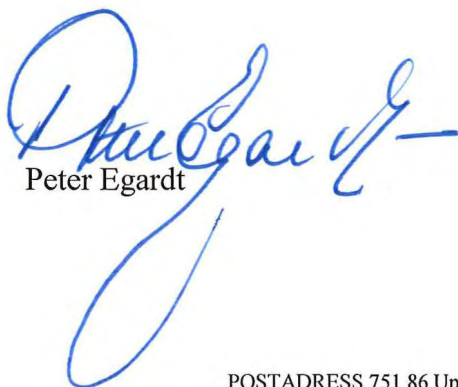
Ägaren till fastigheten Åddebo 1:12 har framfört önskemål om ändring i texten under Redogörelse för ärendet. Länsstyrelsens har kompletterat texten i enlighet med markägarens önskemål.

Därutöver har mindre ändringar och kompletteringar gjorts i beslut och skötselplan.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Beslutet kan överklagas hos regeringen, miljö- och energidepartementet, se bilaga 5.

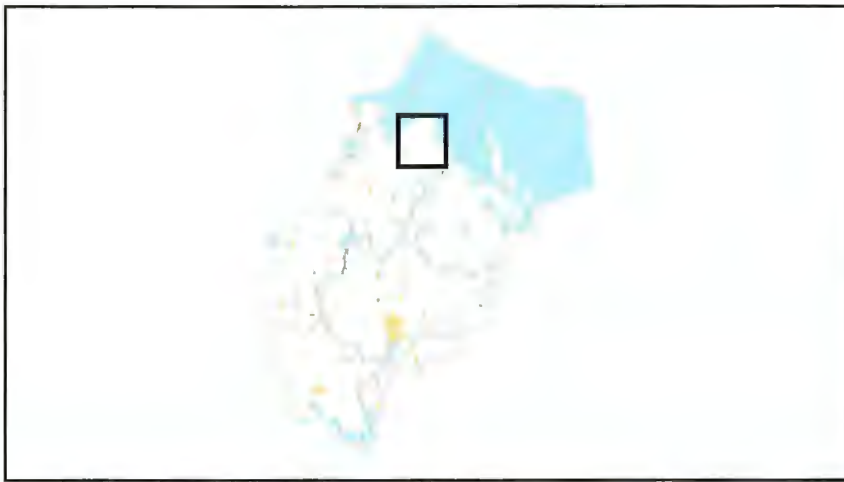
Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Peter Egardt. I den slutliga handläggningen deltog även länsassessor Annika Israelsson, antikvarie Lennart Swanström, planhandläggare Åsa Blomster, naturvårdsdirektör Lennart Nordvarg och naturvårdshandläggare Karin Wiklund, föredragande.

Peter Egardt

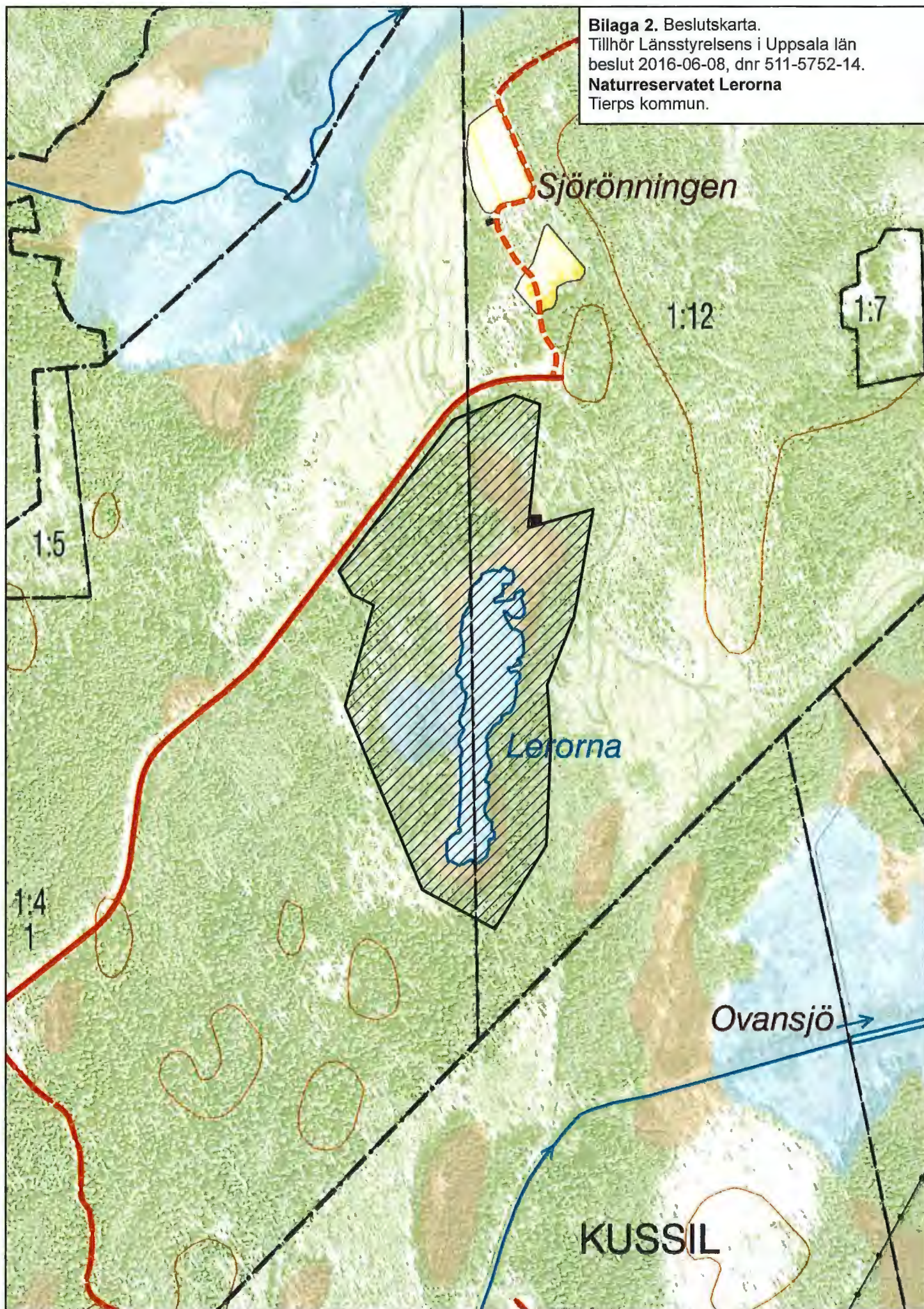
Karin Wiklund

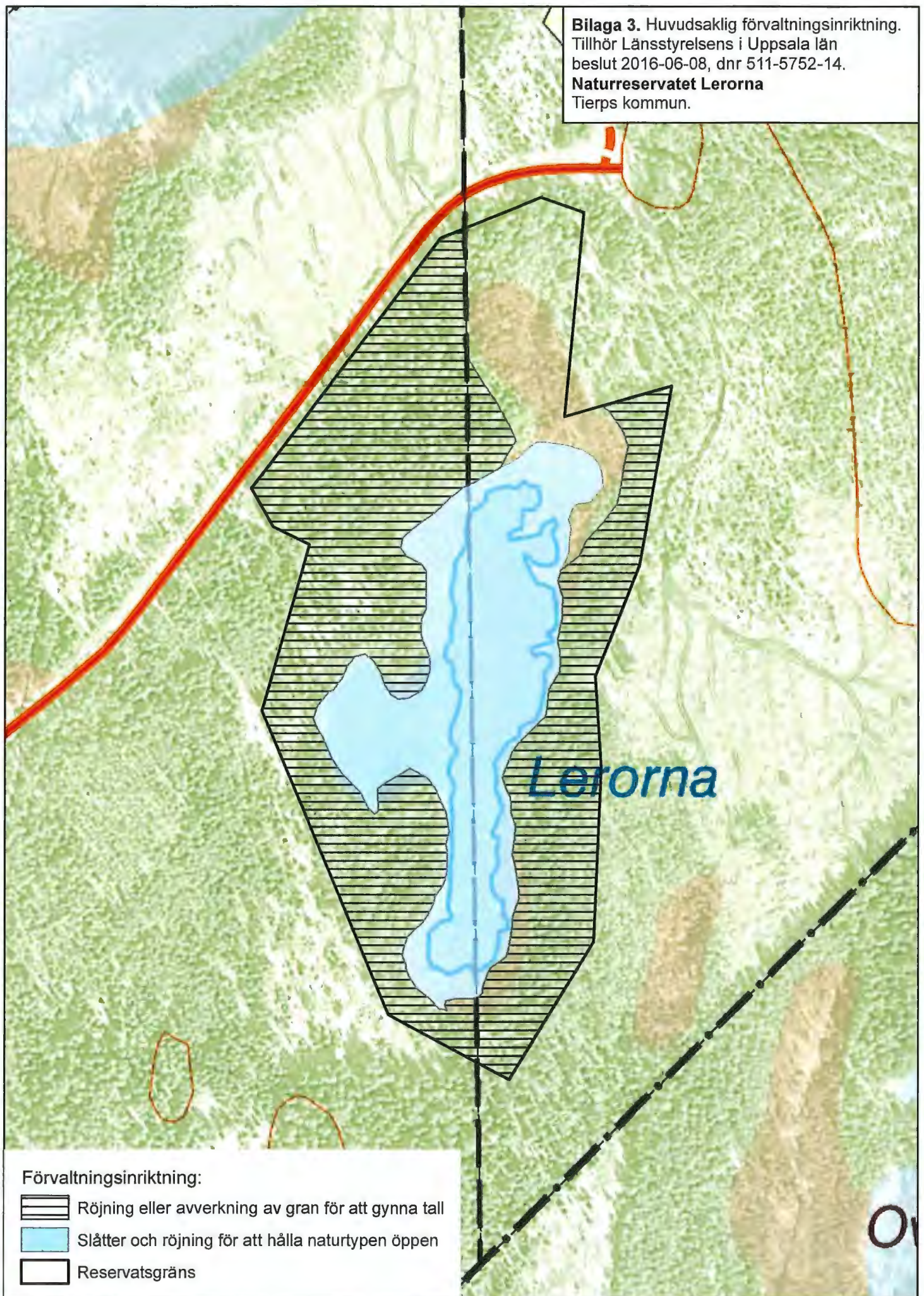
Bilaga 1. Översiktskarta.
Tillhör Länsstyrelsens i Uppsala län
beslut 2016-06-08, dnr 511-5752-14.
Naturreservatet Lerorna
Tierps kommun.

Bilaga 2. Beslutskarta.
Tillhör Länsstyrelsens i Uppsala län
beslut 2016-06-08, dnr 511-5752-14.
Naturreservatet Lerorna
Tierps kommun.

Bilaga 3. Huvudsaklig förvaltningsinriktning.
Tillhör Länsstyrelsens i Uppsala län
beslut 2016-06-08, dnr 511-5752-14.
Naturreseptatet Lerorna
Tierps kommun.

Skötselplan för naturreservatet

Lerorna

Tierps kommun

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Skötselplan LERORNA

2016-06-08

BILAGA 4
2(16)

Dnr. 511-5752-14
Dossienr: 0360-02-155

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

SKÖTSELPLANENS SYFTE.....	3
SYFTET MED RESERVATET OCH DESS SKÖTSEL	3
BESKRIVNINGSDDEL	4
Administrativa data.....	4
Bestämmelser utöver reservatsbeslut.....	5
Naturvärdesbedömningar	5
Åtgärdsprogram för bevarade av hotade arter.....	6
Allmän beskrivning	6
Historisk och nuvarande markanvändning.....	6
Områdets bevarandevärden.....	6
Biologiska värden	6
Geologi	8
Kulturhistoriska värden	8
Prioriterade bevarandevärden	9
Beskrivning av byggnader	9
KÄLLFÖRTECKNING	10
PLANDEL	11
Beskrivning, bevarandemål och skötselåtgärder.....	11
Skötselområde A: Kransalgsjö - 1,3 ha	11
Skötselområde B: Rikkärr - 1,4 ha.....	12
Skötselområde C: Blandsumpskog – 1,1 ha	13
Skötselområde D: Barrskog - 5,4 ha.....	14
Anordningar för friluftslivet	15
Upplysningar	15
Bränder	15
Rensning av diken	15
Jakt.....	15
UPPFÖLJNING AV SKÖTSELÅTGÄRDER	16
UPPFÖLJNING AV BEVARANDEMÅL	16
SAMMANFATTNING OCH PRIORITERING AV ÅTGÄRDER	16
BILAGOR.....	16

SKÖTSELPLANENS SYFTE

Skötselplanen avser främst att ge anvisningar om hur reservatet ska förvaltas för att syftet med naturreservatet ska tillgodoses. Skötselplanen kan, inom ramen för syfte och föreskrifter, justeras vid behov. Länsstyrelsen ansvarar för revidering och fastställande av skötselplaner.

SYFTET MED RESERVATET OCH DESS SKÖTSEL

Syftet med reservatsbildningen är att bevara biologisk mångfald samt att vårda och bevara värdefulla naturmiljöer. Det specifika syftet med naturreservatet Lerorna är att:

- bevara öppna rikkärr, kransalgsjö, sumpskog och barrskog samt den biologiska mångfald som är förknippad med dessa miljöer,
- bevara de hydrologiska förhållandena i området,
- bidra till att gynnsam bevarandestatus uppnås på biogeografisk nivå för utpekade naturtyper och arter enligt Natura 2000.

Syftet ska uppnås genom att:

- rikkärr och sjö hålls öppna genom röjning och eventuell slätter
- skogen utvecklas utan påverkan från skogsbruk
- området skyddas från exploaterande verksamheter

BESKRIVNINGSDDEL

Administrativa data

Naturresevatets namn:	Lerorna
NVR ID:	2043568
Beteckning enligt Natura 2000:	Lerorna SE0210273
Kommun:	Tierp
Socken:	Hållnäs
Fastigheter:	Åddebo 1:4 (del av) och Åddebo 1:12 (del av)
Markägare:	Enskilda
Förvaltare:	Länsstyrelsen
Fastighetsanknutna rättigheter	Fiske Åddebo FS:2 (03-HÅL-35), Avloppsdiken Åddebo S:3 (03-HÅL-35), jakt
Lägesbeskrivning:	Reservatet är beläget ca 6,5 km sydost om Hållnäs kyrka, 1 mil öster om Skärplinge. Läget framgår av bifogad översiktskarta, bilaga 1.
Gräns:	Området har markerats med skraffering på bifogad beslutskarta, bilaga 2
Naturgeografisk region:	Skogslandskapet söder om norrlandsgränsen (26)
Areal - reservatet:	Totalt ca 9,2 ha, varav landareal ca 7,9 ha och vattenareal ca 1,3 ha.
Areal – Natura 2000:	2,6 ha
Markslag och naturtyp (ungefärliga arealer):	
Öppet rikkärr	1,4 ha
Kransalsjö	1,3 ha
Blandsumpskog	1,1 ha
Barrskog på fastmark	5,4 ha

Naturtyper enligt Natura 2000 (se karta, bilaga 4.2):

Kransalgsjöar (3140)	1,3 ha
Rikkärr (7230)	1,1 ha

* Prioriterad naturtyp enligt EU:s art- och habitatdirektiv

Bestämmelser utöver reservatsbeslut

Lerorna ingår i ett större område klassat som riksintresse för naturvård enligt miljöbalken 3 kap. 6 § och ska därmed skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada naturmiljön. Området ingår också i ett större område som är utpekad som riksintresse för totalförsvaret och ska därmed skyddas mot åtgärder som kan motverka totalförsvarets intressen.

Lerorna är ett Natura 2000-område enligt 7 kap. 27 § miljöbalken. Enligt 7 kap. 28 a § samma balk är det förbjudet att utan tillstånd bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd som på ett betydande sätt kan påverka miljön i Natura 2000-områden.

Länsstyrelsen vill erinra om att även andra lagar, förordningar och föreskrifter än reservatsföreskrifterna gäller för området. Av särskild betydelse för syftena med reservatet är bland annat:

Fridlysta arter är skyddade enligt artskyddsförordningen (2007:845).

Körning med motorfordon i terrängen regleras i terrängkörningslagen (1975:1313) och terrängkörningsförordningen (1978:594).

Jaktlagen (1987:259) och jaktförordningen (1987:905).

Naturvärdesbedömningar

I länets Våtmarksinventering (1986) och bedömdes objektet tillhöra klass 2 (högt naturvärde).

I Länsstyrelsens naturvårdsprogram (1987) bedömdes objektet Lerorna (60.39) tillhöra klass II (högt naturvärde). Bevarandevärden som särskilt togs upp var kärr i landhöjningszonen och lokal för gölgröda.

I Länsstyrelsens och Skogsstyrelsens Strategi för formellt skydd av skog i Uppsala län (2006) ingår reservatet i värdetrakten Hållnäs-kusten, i vilken kalkbarrskogar och skärgårdsnaturskog bör prioriteras.

Åtgärdsprogram för bevarade av hotade arter

Det finns ett åtgärdsprogram för biotopen rikkärr. Kalkkärrsgrynsnäcka och gulyxne, som omfattas av detta åtgärdsprogram, förekommer i reservatet.

Antalet plantor av gulyxne har räknats i Lerorna varje år sedan 2011, som en del i en framtida analys av mellanårsvariationen hos gulyxne.

Allmän beskrivning

Naturreseptatet är beläget en dryg mil öster om Skärplinge. Reservatet utgörs av en mindre sjö omgiven av myr, sumpskog och barrskog. I sjön, som är kalkrik och relativt näringsfattig, förekommer bland annat kransalger och gölgroda. Myren är i sin helhet ett öppet rikkärr med spridda tallar och med en rik flora och fauna. I området förekommer de rödlistade arterna kalkkärrsgrynsnäcka, gölgroda och gulyxne. Dessutom förekommer flera andra snäckor och även trollsländor såsom pudrad kärrtrollsländan. Området avvattnas åt norr, mot Barknårsfjärden, och skogen i norra delen av reservatet utgörs av sumpskog med varierad trädslagsammansättning. Väster och öster om den öppna våtmarken övergår området direkt i fastmark bevuxen med barrskog. Barrskogen domineras av tall med, i olika delar, mer eller mindre inslag av gran.

Historisk och nuvarande markanvändning

På 1000-talet e.Kr. låg hela reservatet under havsytan. På 1500-talet hade i stort sett hela området stigit upp ur havet och det var då beläget mellan två havsvikar som låg norr och söder om reservatet. Vid laga skifte 1835 tillhörde området Åddebo hemman och på laga skifteskartan upprättad 1833 kallas sjön Stormaren. På den ekonomiska kartan från 1952 och på senare kartor benämns sjön emellertid Lerorna. Reservatsområde har sedan 1800-talet sett ut ungefär som idag, med en sjö omgiven av kärr och skog. Under senare tid har skogen använts för skogsbruk och jakt.

Områdets bevarandevärden

Biologiska värden

Arter med prioriterat bevarandevärde är understrukna

Reservatets naturvärden är främst knutna till områdets våtmarksmiljö med en kransalgsjö som är omgiven av rikkärr. Ett flertal naturvårdsintressanta arter är funna i dessa miljöer, till exempel gölgroda, blodigel, kalkkärrsgrynsnäcka, pudrad kärrtrollslända, gulyxne och sumpäggsvamp.

Som skydd mot våtmarken är det viktigt att omgivande skog är har trädkontinuitet och är hydrologiskt intakt. Skyddsvärda arter som finns i denna miljö är till exempel tallticka som växer på levande gamla tallar, dropptaggsvamp som bildar mykorrhiza med tall, brudpudrad nållav som förekommer på barklösa stubbar i fuktig miljö och

2016-06-08

Dnr. 511-5752-14
Dossienr: 0360-02-155

vedtrappmossa som växer på fuktig död ved. Skogsmarken är, liksom våtmarken, kalkrik vilket gynnar en del marksvampar och växter, till exempel skogsknipprot.

Skyddsvärda arter:

Blötdjur

<i>Vertigo geyeri</i>	kalkkärrsgrynsnäcka	NT	A, P
-----------------------	---------------------	----	------

Groddjur

<i>Pelophylax lessonae</i>	gölgroda	VU	A, P
----------------------------	----------	----	------

Iglar

<i>Hirudo medicinalis</i>	blodigel		
---------------------------	----------	--	--

Sländor

<i>Leucorrhinia albifrons</i>	puddrad kärrtrollslända		A
-------------------------------	-------------------------	--	---

Spindlar

<i>Araneus alsine</i>	apelsinspindel		
<i>Taraneus setosus</i>	kärrtäckvävare		
<i>Walckenaeria nodosa</i>	bulbhuvudspindel		

Kärlväxter

<i>Carex hostiana</i>	ängsstarr	NT	i	
<i>Carex oederi</i> var. <i>bergrothii</i>	ävjestarr		i	
<i>Daphne mezereum</i>	tibast		s	
<i>Eleocharis quinqueflora</i>			i	
<i>Epipactis helleborine</i>	skogsknipprot	§	s	
<i>Gymnadeniopsis conopsea</i>	brudsporre		i	
<i>Liparis loeselii</i>	gulyxne	NT	i	A, P
<i>Pedicularis palustris</i>	kärrspira		i	
<i>Schoenus ferrugineus</i>	axag		s, i	
<i>Succisa pratensis</i>	ängsvädd		i	
<i>Trichophorum alpinum</i>	snip		i	

Mossor

<i>Anastrophyllum hellerianum</i>	vedtrappmossa	NT	s	
<i>Aneura pinguis</i>	fetbålmossa		i	
<i>Bryum pseudotriquetrum</i>	kärrbryum		i	
<i>Calliergon giganteum</i>	stor skedmossa		i	
<i>Campylium stellatum</i>	guldspärrmossa		i	
<i>Cinclidium stygium</i>	myruddmossa		i	
<i>Drepanocladus trifarius</i>	maskgulmossa		i	
<i>Helodium blandowii</i>	kärrkammosa		i	
<i>Lophozia rutheana</i>	praktflikmossa		i	

2016-06-08

Dnr. 511-5752-14
Dossienr: 0360-02-155

<i>Moerckia hibernica</i>	kärrmörkia	i	
<i>Nowellia curvifolia</i>	långflikmossa	s	
<i>Paludella squarrosa</i>	piprensarmossa	i	
<i>Scorpidium cossonii</i>	späd skorpionmossa	i	
<i>Scorpidium scorpioides</i>	korvskorpionmossa	i	
<i>Sphagnum teres</i>	knoppvitmossa	i	
<i>Sphagnum warnstorfii</i>	purpurvitmossa	i	
<i>Tomentypnum nitens</i>	gyllenmossa	i	
<u>Lavar</u>			
<i>Bryoria furcellata</i>	nästlav	s	
<i>Chaenotheca gracillima</i>	brunpudrad nållav	NT	s
<i>Lecanactis abietina</i>	gammelgranslav		
<u>Svampar</u>			
<i>Bovista paludosa</i>	sumpäggschamp	NT	
<i>Cantharellus aurora</i>	rödgul trumpetschamp	s	
<i>Hydnellum ferrugineum</i>	dropptaggschamp	s	
<i>Phellinus pini</i>	tallticka	NT	

Teckenförklaring:

- A = Arten omfattas av EU:s art- och habitatdirektiv
s = Signalart enligt Skogsstyrelsen (2005)
i = Indikatorart för rikkärr enligt Sundberg (2007)
§ = Arten är fridlyst i Sverige
P = Arten omfattas av ett åtgärdsprogram för hotade arter

Hotkategori i Sverige enligt rödlistan (2015):

- CR= Critically endangered Akut hotad
EN= Endangered Starkt hotad
VU= Vulnerable Sårbar
NT= Near threatened Nära hotad
DD= Data deficient Kunskapsbrist

Geologi

Berggrunden i naturreservatet består av kvartsit, som är en sur metamorf bergart. Jordarten utgörs av torv och kalkhaltig sandig morän.

Kulturhistoriska värden

Inom reservatet finns ingen registrerad fornlämning eller övrig kulturhistorisk anläggning.

2016-06-08

Dnr. 511-5752-14
Dossienr: 0360-02-155

Prioriterade bevarandevärden

Markslag och naturtyp: Rikkärr, kransalgsjö och sumpskog

Strukturer: Skyddszon runt sjö och våtmark, gamla barrträd, solexponerad tall, död ved, hydrologi

Växt-, svamp- och djursamhällen: Rikkärrsarter, landmollusker, vattenlevande organismer, kalkgynnade svampar och växter

Arter:	<i>Anastrophyllum hellerianum</i>	vedtrappmossa
	<i>Bovista paludosa</i>	sumpäggschamp
	<i>Chaenotheca gracillima</i>	brunpudrad nållav
	<i>Leucorrhinia albifrons</i>	pudrad kärrtrollslända
	<i>Liparis loeselii</i>	gulyxne
	<i>Pelophylax lessonae</i>	gölgroda
	<i>Phellinus pini</i>	tallticka
	<i>Vertigo geyeri</i>	kalkkärrsgrynsnäcka

Beskrivning av byggnader

Det finns inga byggnader i naturreservatet.

KÄLLFÖRTECKNING

Publicerade skrifter

- ArtDatabanken. 2015. Rödlistade arter i Sverige 2015. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.
- Brunberg, A-K. & Blomqvist, P. 1998. Vatten i Uppsala län 1997. Upplandsstiftelsen, rapport nr. 8 1998.
- Länsstyrelsen i Uppsala län, 1986. Inventering av våtmarker i Uppsala län. 1. Rapport och bearbetning.
- Länsstyrelsen i Uppsala län, 1987. Naturvårdsprogram för Uppsala län. 1. Värdefulla områden för naturvård och rörligt friluftsliv (del av objekt 99.999). Medd. från planeringsavdelningen 1987 nr. 2.
- Länsstyrelsen i Uppsala län, 2011. Inventering av spindlar och skalbaggar i 11 rikkärr i Uppsala län. Länsstyrelsens Meddelandeserid 2011:01.
- Länsstyrelsen i Uppsala län och Skogsstyrelsen, 2006. Strategi för formellt skydd av skog i Uppsala län.
- Nitare, J. (red.) 2005. Signalarter - Indikatorer på skyddsvärd skog. Flora över kryptogamer. 3:e uppl. Skogsstyrelsens förlag, Jönköping.
- Nordiska ministerrådet, 1984. Naturgeografisk indelning av Norden.
- von Proschwitz, T. 1998. Faktablad *Vertigo geyeri* – kalkkärrsgrynsnäcka. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.
- von Proschwitz, T. 2005. Kalkkärrsgrynsnäcka - *Vertigo geyeri* Lindholm – i Uppsala län. Återinventering av äldre lokaler, undersökning av nya objekt samt skötselrekommendationer för aktuella lokaler. Länsstyrelsens Meddelandeserie 2005:11.
- Sundberg, S. 2006. Åtgärdsprogram för bevarande av rikkärr inklusive arterna gulyxne *Liparis loeselii* (NT), kalkkärrsgrynsnäcka *Vertigo geyeri* (NT) och större agatsnäcka *Cochlicopa nitens* (EN). Naturvårdsverket Rapport 5601.

Publicerade skrifter

- Jonsell, L. Rapport om inventering av gulyxne i Hållnäs socken sommaren 2014.
- Länsstyrelsen 2006. Miljöövervakning av 17 rikkärr i Uppsala län 2004-2005. Sundberg S., Hansson J. och Näsström H.
- Sundberg, S. 2007. Instruktion för inventering av rikkärr. Version 2.0. Opublicerad rapport av Länsstyrelsen i Uppsala län.

Digitala källor och kartmaterial

- Lantmäteriet, häradsekonomiska karta. Hållnäs J112-99-18, kartlagd 1859-1863.
- Lantmäteriet, ekonomisk karta 13I Österlövsta 2b Barknåre från 1952
- Lantmäteriet, karta från laga skifte 1835
- Lantmäteriets digitala fastighetskarta från 2013
- Lantmäteriets digitala ortofoto IR från 2013
- SGU, digitala uppgifter om forntida strandlinjer
- SGU, digitala jordarts- och berggrundskartor
- Skogsstyrelsen, Skogens pärlor, tillgänglig på <http://karta.svo.se/>

PLANDEL

Beskrivning, bevarandemål och skötselåtgärder

Reservatet har delats upp i fyra skötselområden. För avgränsning av områdena A-D, se skötselområdeskarta, bilaga 4.1.

Skötselområde A: Kransalgsjö - 1,3 ha

Beskrivning: Liten grund sjö med kalkhaltigt och relativt näringsfattigt vatten. I sjön finns gölgröda, blodigel och kransalger. Sjön avvattnas norrut mot Barknårsfjärden.

Bevarandemål: Arealen kransalgsjö (3140) är 1,3 ha. De hydrologiska förhållandena är opåverkade och sjön är relativt näringsfattig. Vattnet är kalkrikt, vilket gynnar gölgröda, blodigel och kransalger, och dessa arter förekommer i sjön. Vass förekommer sparsamt och den öppna vattenytan minskar inte. God eller hög ekologisk status enligt vattenförvaltningen uppnås eller bibehålls.

Skötselåtgärder: Inga åtgärder. Om sjön börjar växa igen ska dock åtgärder vidtagas för att förhindra detta.

Figur 1. Skötselområde A och B. Lerorna är en liten grund sjö omgiven av en smal bård av rikkärr.

Skötselområde B: Rikkärr - 1,4 ha

- Beskrivning:** Öppet blött rikkärr. Öster om sjön är bården av rikkärr mycket smal medan den i västra delen är något mer utbredd. Bottenskiktet domineras av brunmossor, till exempel skorpionmossor, maskgulmossa och guldspärrmossa. Fältskiktet domineras av trådstarr och pors med relativt stort inslag av axag. Exempel på andra arter som förekommer är dvärglumner, blåtåtel, ängsvädd, vattenklöver och ljung. Gulyxne växer på spridda ställen runt hela sjön och måttlig förekomst av kalkkärrsgrynsnäcka konstaterades vid inventering 2004. Enstaka tallar förekommer i kärret. I västra delen, där kärret utvidgar sig från sjön, finns ett mindre område som domineras av vass.
- Bevarandemål:** Arealen rikkärr (7230) är 1,4 ha. Kärren har en opåverkad hydrologi och skötselområdet domineras av rikkärrsarter i såväl fältskikt som bottenskikt. Gulyxne och kalkkärrsgrynsnäcka har stabila populationer i området.
- Skötselåtgärder:** Slätter kan införas som en skötselåtgärd för att gynna rikkärrsarter. I delar med mycket pors eller vass kan dessa röjas bort. Även tall eller annan igenväxningsvegetation kan röjas vid behov.

Figur 2. Skötselområde B. Rikkärr i norra delen av reservatet.

2016-06-08

Dnr. 511-5752-14
Dossienr: 0360-02-155

Skötselområde C: Blandsumpskog – 1,1 ha

Beskrivning: Sumpskog i område som på 1950-talet, åtminstone delvis, var öppen våtmark. Trädäckningen varierar och det finns fortfarande öppna kärrytor i skötselområdet. I trädskiktet är tall vanligast, men även klipbal, björk, gran och enbuskar förekommer. Pors förekommer rikligt och även brakved är vanlig. Exempel på arter som förekommer i fältskiktet är trådstarr, blåtåtel, skvattram, ängsvädd och kärrsilja. I skötselområdet finns ett dragliknande dike som avvattnar området norrut. Detta fanns med redan på kartan från Laga skifte 1835 liksom på Häradskartan från 1859-63, men inte på senare kartor.

Bevarandemål: Arealen blandsumpskog är ca 1 ha. Sumpskogen har en varierad trädslagsammansättning och får på sikt en hög andel gamla träd. Naturliga processer leder till att död ved förekommer i olika grovlek och nedbrytningsgrad. Hydrologin är opåverkad.

Skötselåtgärder: Inga åtgärder

Figur 3. Skötselområde C. Sumpskog som har vuxit upp på kärrmark som var öppen myr på 1950-talet.

Skötselområde D: Barrskog - 5,4 ha

- Beskrivning:** Barrskog som domineras av tall med visst inslag av gran. Störst är granandelen i nordvästra delen av reservatet. Enbuskar förekommer relativt frekvent. Både torra och fuktiga delar finns, och mindre områden utgörs av sumpskog. Skogen är mestadels medelåldrig till gammal. I västra delen finns dock ett mindre område med ungskog. Arter som skogsknipprot, slankstarr och brudborste indikerar att marken är kalkrik. På torrare mark dominerar blåbärsris och lingonris. I sydöstra delen finns relativt rikligt med dropptagg-svamp. Öster om sjön, i dess mellersta del, finns ett äldre mindre dike i väst-östlig riktning. Skogen fungerar sannolikt som övervintringsområde för gölgrödor.
- Bevarandemål:** Arealen taiga (9010) är minst 5 ha. Barrskogen har en varierad åldersstruktur och rikligt med gamla träd. Naturliga processer leder till att död ved förekommer i olika grovlek och nedbrytningsgrad. Kalkgynnade växter och svampar förekommer.
- Skötselåtgärder:** Huvudsakligen inga åtgärder. Om skogen blir för tät kan barrträd röjas eller avverkas för att gynna tall.

Figur 4. Skötselområde D. Barrskog.

Anordningar för friluftslivet

Beskrivning: Inga anordningar eller anläggningar finns ännu för friluftslivet.

Bevarandemål: Lättillgänglig information om naturreservatet och en mindre parkeringsplats finns i anslutning till området. Reservatets gräns är tydligt markerad enligt Naturvårdsverkets riktlinjer.

Skötselåtgärder: Nyskapande:

- En parkeringsplats med P-skylt anordnas i anslutning till reservatsområdet. Före åtgärd ska en överenskommelse om tillgång till väg och anläggning av parkeringsplats finnas med berörda markägare och vägsamfällighet.
- Informationsskylt sätts upp vid parkeringen
- Reservatets gräns markeras med färg på träd och med hörnstolpar.

Löpande:

- Parkeringsplats städas och underhålls.
- Reservatsgränsen underhålls vid behov
- Informationskyltar byts ut vid behov.

Upplysningar

Bränder

Uppkomna bränder ska släckas. Efter en eventuell skogsbrand lämnas det brända området för fri utveckling. Död ved, såväl stående som liggande, lämnas på platsen. Undantag måste dock göras för åtgärder som är nödvändiga för människors säkerhet och framkomligheten längs stigar.

Rensning av diken

Diken i reservatet får inte rensas.

Jakt

Jakt, förutom jakt på fågel, får bedrivas i enlighet med gällande lagstiftning. Uppsättning av saltstenar eller utfodring av vilt får inte ske inom reservatet.

UPPFÖLJNING AV SKÖTSELÅTGÄRDER

Länsstyrelsen ansvarar för dokumentation av förändringar inom reservatet, inklusive skötselåtgärder. Dokumentationen bör ske med både anteckningar och fotografier. Skötselåtgärderna ska följas upp för att kontrollera att de genomförda åtgärderna överensstämmer med bevarandemålen. Status före och efter utförda skötselåtgärder ska dokumenteras.

UPPFÖLJNING AV BEVARANDEMÅL

Länsstyrelsen ansvarar för uppföljning av bevarandemål i reservatet i enlighet med riktlinjerna i Naturvårdsverkets rapport Uppföljning av skyddade områden i Sverige och Länsstyrelsens översiktliga plan för uppföljning av skyddade områden i Uppsala län.

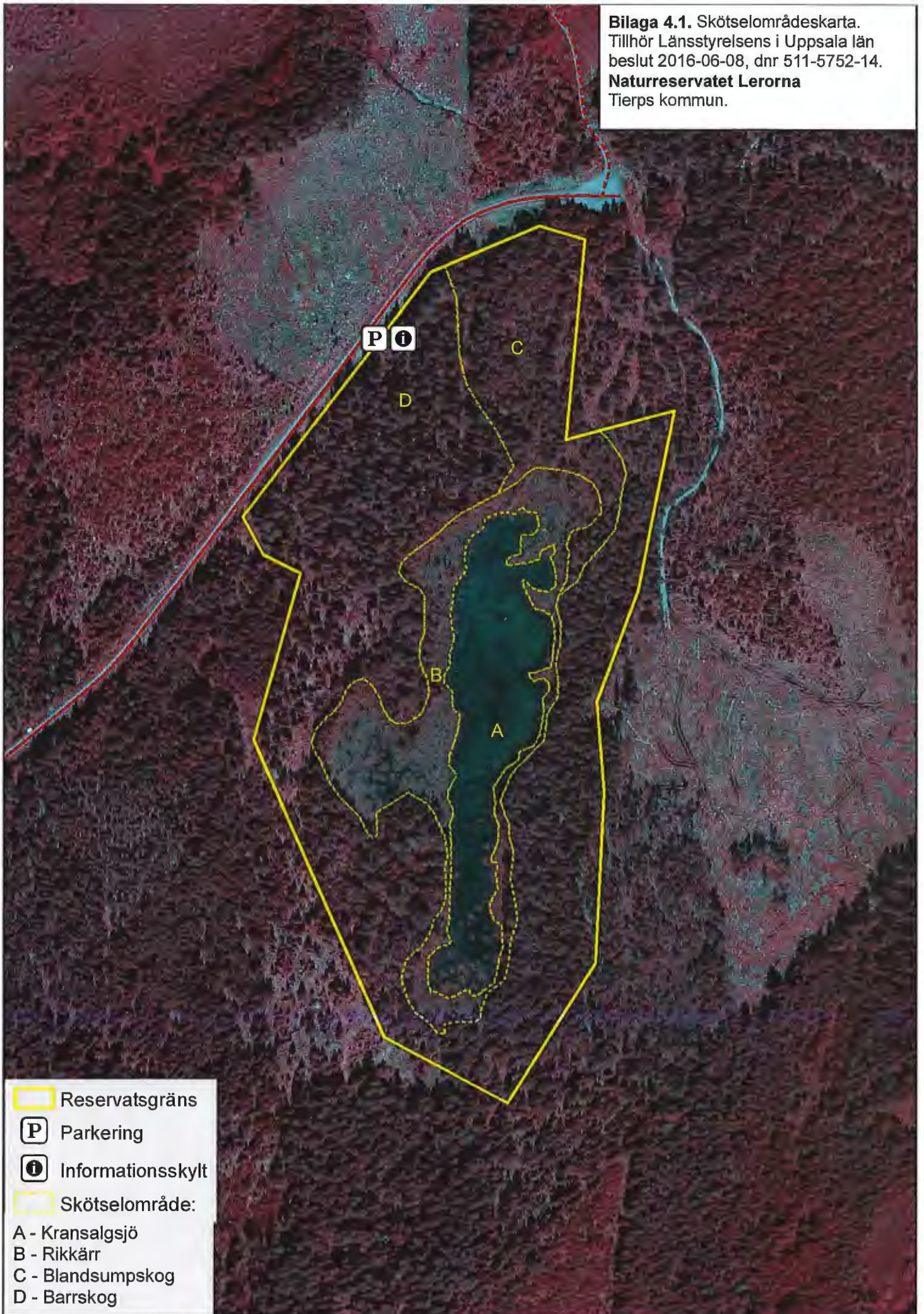
SAMMANFATTNING OCH PRIORITERING AV ÅTGÄRDER

Denna tabell utgör underlag och stöd för förvaltaren vid planering av åtgärder såväl lokalt i naturreservatet Lerorna som regionalt i länet. De ekonomiska resurserna utgör en begränsande faktor för verksamheten, vilket innebär att Länsstyrelsen måste prioritera mellan åtgärder i länets alla reservat. Den slutliga prioriteringen och tidsplaneringen på länsnivå genomförs av Länsstyrelsen.

Skötselåtgärd	Prio	När	Skötselomr.	Finansiering
Gränsmarkering	1	Inom ett år	Friluftsliv	Skötselanslag
Informationsskylt	1	Inom ett år	Friluftsliv	Skötselanslag
Anlägga parkeringsplats	1	Inom tio år	Friluftsliv	Skötselanslag
Underhåll av parkering	1	Löpande	Friluftsliv	Skötselanslag
Åtgärder vid igenväxning	1	Vid behov	A, B	Skötselanslag
Slätter, röjning	2	Vid behov	B	Skötselanslag
Röjning och avverkning av barrträd för att gynna tall	2	Vid behov	D	Skötselanslag
Dokumentation av genomförda åtgärder	1	Efter åtgärd	Alla	Skötselanslag
Uppföljning av skötselåtgärder	1	Efter åtgärd	Alla	Skötselanslag
Uppföljning av bevarandemål	1	Enligt uppföljningsplan	Alla	Skötselanslag
Tillsyn att regler och föreskrifter i reservatet följs	1	Kontinuerligt	Alla	Ramanslag

BILAGOR

- 4.1 Skötselområdeskarta
- 4.2 Naturtyper enligt Natura 2000

- Reservatsgräns
- P Parkering
- i Informationsskylt
- Skötselområde:
- A - Kransalgsjö
- B - Rikkärr
- C - Blandsumpskog
- D - Barrskog

